

NUMERUL 15 BANI NUMERUL

ABONAMENTELE

INCEP LA 1 SI 16 A FIE-CAREI LUNI SI SE PLATESC
TOT-D'A-UNA INAINTE

In Bucuresti: La casa Administratiunii.
In Tara: Prin mandate postale.
Pentru 1 an 40 lei, 6 luni 20 lei, 3 luni 10 lei.
In Străinătate: La toate oficiile postale din
Uniune, prin mandate postale.
Pentru 1 an 50 lei, 6 luni 25 lei.

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

REDACTIUNEA

No. 3.—Piața Episcopiei.—No. 3

EPOCA

APARE IN TOATE ZILELE DE LUCRU

NUMERUL 15 BANI NUMERUL

ANUNCIURILE

DIN ROMANIA SE PRIMESC DIRECT LA ADMINIS-
TRATIA ZIARULUI

La Paris: Agence Havas, Place de la Bourse, 8
Anunțuri pe pag. IV, linia 30 bani, anunțuri
și reclame pe pag. III, 2 lei linia.
LA PARIS: se găsește jurnalul cu 45 cent.
numarul, la Kioscul din Bulevardul St. Ger-
main, No. 84.

50 BANI UN NUMER VECHI, 50 BANI

ADMINISTRAȚIUNEA

No. 3.—Piața Episcopiei.—No. 3

DISCURSUL D-LUI PEUCESCU

DUPE INTERPELARI

DISCUTIUNEA ADRESEI LA SENAT

AFACEREA
GENERALULUI ANGHELESCU

DISCURSUL

D-LUI

THEODOR ROSETTI

DISCURSUL D-LUI PEUCESCU

Confrații noștri de la *Independența* fac în numărul lor de ieri o lucrare de prisos. Confrații caută să explice discursul d-lui Păucescu, care a făcut să țipe pe liberali fiindcă le-a spus verde adevărul în față, fiindcă i'a întrebat ce au făcut cu această țară, cu clasele muncitoare, cu țărani care cu toate reformele ce s'au făcut, sunt tot în sărăcie și gata pe răcoala, cum spunea d. Dobrescu, deputatul sâtenilor de la Argeș.

Confrații spun că mulți au înțeles rău pe d. Păucescu.

Noi nu înțelegem de loc, grija pe care unii conservatori o au de toate nimicurile pe care le debitează liberalii criminali, și care în adâncul discredit în care au căzut și în grozava zăpăceală în care se găsesc, nu mai știu de cât se calomniează și se spune neadevărul grosolan, demne numai de vârsta copilării. Acești oameni trebuie lăsați la o parte și noi să căutăm să răspundem în țara ideile noastre, să i arătăm că conservatismul are tot ce este bun în teoria liberală, și încă și corectivul, fără de care esperimentul a arătat că nu pot fi folositoare teoriile liberale. Acest corectiv este *protecțiunea celuilui slab, fără a ne atinge de cei tari, fără a supăra pe nimeni*.

Să poate ca unele capete mângâinate, să nu priceapă cum se poate împăca cuvântul de Stat tutelat cu cuvântul de Stat liberal, dar de aici nu le era ertat să conchidă că d. Păucescu a făcut un discurs reacționar. Nu le era permis aceasta cu atât mai mult, cu cât după ce combătuse pe liberali, domnul Păucescu întorcându-se către socialiști, le-a spus că ceea ce vor ei este ceea ce Spencer a numit *robia viitorului*, că, visurile lor sunt utopice și primejdioase, fiindcă nimic nu se poate crea în afara de libertate și de proprietate. Și se notează că d. Păucescu vorbea de teoria liberală economică, nu de libertățile politice, că combatea numai așa numita teorie a concurenței, și aceasta chiar, numai în părțile ei exagerate, întru cât influența așa legile noastre, *civile, nu politice*, încât lăsa pe țaran în afara de protecția și de efectele lor.

Nu reacționarii puteau să găsească liberalii în discursul d-lui Păucescu, ci cel mult acuzațiunii nedrepte pentru ei, or laude prea mari pentru conservatori.

Dacă n'au avut cinstea pentru a

nu-l calomnia, și inteligența pentru a nu-l calomnia prosteste, asta nu însemnează că noi trebuie să explicăm în chip serios, domnilor liberali, sensul discursului d-lui Păucescu. Asta să o facem pentru țară, pentru propagarea ideilor noastre.

De prostiile liberalilor să ridem, și atâta tot.

Mai multă încredere în teoriile noastre, în noi și în înțelegerea țării, eacă ce ne trebuie, iar nu grija de bărfelile unui partid care a ajuns în cel mai trist hal, tocmai prin faptul că nici-o dată n'a știut să stea la discuție serioasă și cumpătată.

TELEGRAME

AGENTIA HAVAS

Petersburg, 10 Decembrie.

Ziarele rusești emoționate de eșecul diplomatic al guvernului lor la Teheran, îndeamnă pe Rusia să ia o revanșă oarecare în contra Angliei.

Madrid, 10 Decembrie.

D. Venancio Gonzalez, președinte al consiliului de Stat, a acceptat portofoliul financelor.

Petersburg, 10 Decembrie.

S'a numit o comisiune extraordinară pentru a examina măsurile de luat în privința Persiei. Ea e compusă din dd. Vafnourki, Vichnegradski și Abaza.

Berlin, 10 Decembrie.

«Gazeta Germaniei de Nord» declară că știrea dată de «Finacial-News» din Londra, zicând că d. de Bismarck a format proiectul de a pune Turcia în epitropie este o născocire mincinoasă, a cărei țintă e de a provoca la Constantinopol o careșcare neîncredere în potriya Germaniei.

Budapesta, 10 Decembrie.

Guvernul a depus pe biroul Camerei o cerere de credit de 1/2 milion pentru lucrările preliminare de regularizare a Porților-de-Fier.

Berlin, 10 Decembrie.

Responsând aserțiunilor ziarului «Standard» dupe care Germania se arată pretențioasă și neîncrezătoare, «Gazeta Germaniei de Nord» face să se observe că raporturile sunt escelente între Germania și Anglia.

Cât pentru Austria, aceași Gazetă poate să asigure într'un mod oficios că pornirile câtorva ziare germane în contra Austriei, erau neașteptate și deplasate.

Paris, 10 Decembrie.

Intrunirea privitoare la cesțiunea Panamei s'a ținut. S'au hotărât bazele unei propuneri lizând a se permite prorogarea scadențelor până la deschiderea Canalului.

Madrid, 10 Decembrie.

Crisa ministerială a luat sfârșit. D. Sagasta rămâne președinte al consiliului, iar marchizul de Vega de Armijo conservă portofoliul afacerilor Străine.

Berlin, 10 Decembrie.

«Monitorul Imperiului» publică depeșa de felicitări adresată de Wilhelm II lui Franz Joseph și răspunsul acestuia.

Wilhelm II s'a exprimat astfel: «Cu o cordială recunoștință mi'amintesc amicitia ta credincioasă. Dea Dumnezeu să trăiești încă mult timp pentru binele ambelor națiuni ale noastre și pentru garanția păcii europene.»

Franz Josef a răspuns mulțumind foarte mult Imperatorului Germaniei și adăugând: «Am convingerea că alianța noastră nesdruncată va asigura pacea.»

DISCUTIUNEA ADRESEI LA SENAT

Eri au început la Senat desbaterile asupra proiectului de răspuns la Mesajul Tronului.

Discuțiunea care la început lincezea cu discursurile Principelui Gr. Sturdza și a d-lui Ureche, s'a animat pe la sfârșitul ședinței prin intervențiunea d-lui Fleva.

Acesta a făcut procesul întregului guvern și a atacat și origina guvernului, și actele săvârșite în tot timpul existenței sale, pe care însăși a contestat-o.

D-nu Fleva, rău sfătuit de pasiune, a fost cât se poate de nedrept față cu guvernul și dovadă despre aceasta este că toate cele spuse de d-sa erī să contrazic cu declarațiunile sale anterioare.

D-sa a spus că în urma retragerii d-lui Ion Brătianu, M. S. Regele ar fi trebuit să încredințeze puterea unuia din șefii opozițiunii-unite, or unei personalități militante, care contribuise la răsturnarea colectivității.

Acestel teorii putem opune faptul că d. Fleva este acela care a urât bunăverire în Cameră, ministerului d-lui Th. Rosetti, în Martie trecut.

Dar în afară de cesțiunea de legalitate a guvernului actual, d. Fleva a criticat toate actele sale.

D-sa a imputat guvernului că a făcut în scop electoral, prea multe schimbări de persoane, în administrațiune.

Or, noi ne aducem aminte că atunci când a venit guvernul actual la putere, singura învinuire pe care d. Fleva i'a adus-o a fost aceasta: că nu e destul de energic față cu colectivității și că nu e destul de radical în schimbările pe care le face.

Mai mult; cunoaștem chiar cazuri, în care s'au numit unii funcționari, în administrație or în poliție, după recomandăția d-lui Fleva.

Prin aceasta nu vrem să zicem nimic rău pentru d-sa, căci credem că sfaturile sale erau desinteresate și persoane recomandate bine alese; dar acest fapt desminte acuzațiunea ce a adus-o guvernului, că nu trebuia or nu putea să facă schimbări, cea-ce însemna că alegerile trebuiau să se facă cu tot aparatul colectivist, pe care însuși d. Fleva îl acuza că falsifică alegerile.

Intre altele, d. Fleva a spus acest lucru fenomenal că guvernul, fiind un guvern provizoriu, nu avea dreptul să dissolve consiliile comunale.

Nu vrem să discutăm această teorie care ar fi foarte lesne de dărmat. Ne mulțumim a'i răspunde prin acest fapt că d. Fleva este acela care a mers după constituirea actualului minister, împreună cu o delegațiune la ministerul de interne, spre a cere d-lui Th. Rosetti, ca să dissolve mai grabnic consiliul comunal al capitalei.

Nu avem nevoie să înșirăm mai departe contrazicerile în care a căzut d. Fleva.

Ne mulțumim a arăta, cu aceste câteva exemple, pentru ce d. Fleva, cu tot talentul său, nu a produs efectul ce, negreșit, credea d-sa că o să-l producă.

Publicam azi pe pagina II-a importantul discurs rostit de d-nu Theodor Rosetti ca răspuns la interpelarea asupra rascoalelor satenilor.

DUPE INTERPELARI

Afară de câte-va declamațiuni democratice asupra stărei săteanului nostru, interpelările minorității privitoare la rescoalele sătești n'au produs nici un rezultat practic, la care negreșit acele interpelări trebuiau să se țintescă.

Căci, care putea fi scopul acestor interpelări, dacă nu de a învinovăți pe guvern, fie că a contribuit și el într-un câțeva la isbucirea rescoalei, fie-că a fost nedebaciu în potolirea ei?

Ei bine, onorabili interpelatori n'au putut dovedi nici una nici alta.

Ei n'au putut, și nici n'au cercat măcar, să dovedească, că acțiunea guvernului actual a ținut măcar o parte cât de mică în cauzele rescoalelor, căci toți oratorii minorității au atribuit rescoalei altă pricină de cât vina guvernului.

Asemenea ei n'au isbutit a stabili vinovăția or nedebacia guvernului în reprimarea rescoalei. Căci, dacă pe ici pe colo, s'au produs câte-va acuzațiuni de felul acesta, au venit oratorii chiar din sinul minorității să aprobe purtarea guvernului. Așa d. Tache Ionescu a recunoscut că guvernul nu putea să evite de a ordona să se tragă asupra rescoalelor și negăsind suficiente argumentele opoziției, a cerut o anchetă parlamentară. În fine d. Dobrescu-Argeș a spus categoric, că nu poate acușa guvernul pentru modul cum a potolit rescoala.

Ast-fel guvernul s'agăsit scos din cauză, și din acest moment interpelarea se abătea de la ținta ei. Discuțiunea de aci înainte n'a mai prezentat de cât un interes de o natură cu totul deosebită, acela de a stabili părerile fie-cărui grup asupra originei rescoalei și a leacurilor ce sunt de adus în chestia țărănească.

Radicali și socialiști au găsit drept cauză a rescoalei mizeria economică, provenită din lipsa de pământ.

Liberalii, ca d. Nicolae Ionescu i'au dat un caracter pur politic, căci acesta a mărturisit că revenirea d-lui Brătianu la putere, după prima sa demisie, a speriat pe săteni și i'a făcut să se resvrătească, și d. N. Fleva a afirmat erī în Senat, că nu pământ, ci o bună justiție și administrație le trebuie sătenilor; și că numai lipsa acestor foloase li'a împins la răcoala.

Prin urmare pentru liberali, numai prezența d-lui Brătianu și lipsa unei bune administrațiuni precum și a unei justiții imparțiale, a provocat răcoala.

În fine, se știe că colectivității arată legenda iconarilor și a jugănarilor ca fiind pricina unică a rescoalei de astă primă-vară.

Cât pentru conservatori, ei au arătat, prin organul d-lui Th. Rosetti și al d-lui Păucescu, că cauzele rescoalei sunt complexe, că aceste cauze sunt și mizeria în care li'au adus 12 ani de regim colectivist, și reaoa administrație și proasta justiție, și, în fine, acele fâgădueli continue de pământ care surexcitau pe țărani și care nu se țineau, precum și nedreptățile făcute cu împărțirea pământurilor, care nu se dedeau la cei în lipsă, ci la favorii.

Cauzele fiind complexe, remediile trebuie să fie multiple și d'aceia conservatori propun, în același timp, pentru îmbunătățirea soartei țărănilor, o lege pentru vânzarea bunurilor Statului care se indetuleze pe toți cei în lipsă, un proiect pentru modificarea legii tocmelelor agricole, reforma administrativă și reforma judecătorească, etc, etc.

AFACEREA
GENERALULUI ANGHELESCU

Incepem azi cu publicarea actului de acuzațiune a comisiunii senatoriale, aleasă pentru a cerceta acuzațiile de mituire ce se atribue generalului Anghelescu.

Acest act de o mare importanță va servi la inițierea lectorilor în ceea-ce privește faptele condamnable de care s'a constatat că a fost culpabil d. general Anghelescu, al cărui proces înaintea curții de casație e sorocit pentru ziua de 1 Decembrie:

ACT DE ACUSATIE

Domnule Prim-președinte

Domnilor Magistrați

În cursul sesiunii legislative din anul corent 1888, Senatul a votat în ședința sa din 29 Februarie, propunerea subsemnată de zece senatori pentru darea în judecată a fostului ministru de resbel, generalul Al. Anghelescu în faptul de mituire.

În urma acestui vot și în conformitate cu legea asupra responsabilității ministeriale, s'a ales din sinul Senatului o *comisiune de informațiune*, în sarcinată a aduna elementele de instrucțiune penală a faptului imputat, precum și a altor fapte ce ar descoveri numita comisiune în sarcina prevenirii, conform dreptului ce i'a dat art. 17 din sus numita lege.

Asupra raportului acestei comisiuni, citit și debătut în ședința Senatului din 16 Martie 1888, s'a numit de Senat *Comitetul de instrucțiune* prevăzută de art. 18 din citata lege cu misiunea de a instrui afacerea în acuzațiunile ce se aduceau contra fostului ministru Anghelescu, printr'acel raport, și de a referi Senatului, sau la cas de disolvare al acestui corp legislativ, de a deferi el însuși, ca *comitet de acuzare*, afacerea în judecata acestei Inalte Curți de casație și de justiție, conform. art. 23 și 30 din zisa lege.

Comitetul de instrucțiune, devenit astăzi în urma disolvării Corpurilor legiuitoare, deplin drept, în virtutea sus citatelor articole, și *Comitet de acuzare* compus și constituit în modul următor: D-nii Dim. V. Polizu-Micșunescu, ales președinte și raportor al comitetului, C. Naum, C. D. Budișteanu, G. G. Meitani și I. V. Arapu, membrii, și d-nii Gr. Ștefănescu și Eliodor Vergatti aleși secretari.

Are onoare a expune înaintea acestei Inalte Curți următoarele fapte:

Cu ocaziunea instrucțiunii procesului corecțional dinaintea tribunalelor militare contra fostului general N. D. Maican, fost secretar general la ministerul de resbel, pentru delictul de mituire în afacerea comenzi Incrucișătorului «Elisabeta» pentru flota română, s'a dat peste urme și indicii grave de mituire în aceiași cesțiune și în privința fostului ministru de resbel Al. Anghelescu.

Procesul generalului Maican s'a terminat dupe cum este știut prin condamnarea acestuia, pentru faptul că a pretins mită de la comisionarii unor case din strainătate care își disputau comanda Incrucișătorului.

Raportorul general care instruia afacerea Maican și cerceta modul cum s'a dat comanda Incrucișătorului casei Armstrong din New-Castel, văzând că din depunerile martorilor rezultă o isbitorie concordanță de fapte compromițătoare pentru fostul ministru Anghelescu, s'a crezut dator a denunța faptul ministrului de resbel ad-interim din timpul acela, care tot-dodată era atunci și președinte al consiliului de ministrii.

Este de notat că în acel moment generalul Anghelescu fusese deja constrâns a părăsi Ministerul în urma rumaorilor care se ridicase contra sa relativ la furnitura cismelor pe anul 1887 și la alte furnituri, precum și mai în urmă a dimisiona chiar din armată.

Această denunțare a fost adusă în sinul Senatului în ultima sesiune de către președintele Consiliului de Miniștri de atunci și Senatul urmând procedura sus arătată a instituit *Comitetul de instrucțiune*, care a instruit acuzațiunile asupra cărora comisiunea de în

formațiunii a adunat elemente de culpabilitate și anume: abatere de la prescripțiunile expresse ale legii comptabilității Statului și faptul de mituire în comanda încrucșătorului, în furnitura cismelor, în aceia a plumbului și cositorului pentru armată pe anul 1837.

În consecință vom expune aci una după alta acușațiunile care se aduc contra fostului ministru general Al. Angheliescu, arătând probele adunate și concluziunea comitetului de Instrucțiune și de acuzare în fie care din faptele arătate.

Vom începe cu afacerea comenzelor încrucșătorului care a ocazionat chiar propunerea de dare în judecată.

I.

Afacerea Incrucșătorului

În această cestiune faptele s'au petrecut în modul următor, după cum rezultă din depunerile martorilor și din toate celelalte elemente ale instrucțiunii care se vor arăta mai jos:

Ministerul de resbel voind a da o mai mare dezvoltare Marinei noastre militare a obținut de la Camerile legiuitoare în anul 1886 un împrumut de câte-va milioane; cam tot în același timp a fost chemat la secretariatul Ministerului de resbel comandantul Flotei, general N. D. Maican. Ministru a decis a cumpăra un încrucșător și trei torpiloare cu armamentele lor și în acest scop s'au invitat diferite case din străinătate a face oferte după un program ce se întocmise de o comisiune specială.

Între aceste case, acele ale căror propunerii se apropiau mai mult de cerințele programului, au fost casa Thames din Londra, casa Forges et Chantiers de la Méditerranée din Paris și casa Armstrong din Newcastle; iar propunerile celorlalte case au fost de la început înfățurate fiind depărtate de condițiunile cerute. Este de notat, și aceasta rezultă din instrucțiune și se vede din dosarul preliminarilor comenzelor încrucșătorului, că preferințele comandantului Flotei au fost de la început și continuu în mod accentuat pentru casa Thames din Londra, care după cum se vede din acte, prezenta mai multă garanție întru cât privește buna construcțiune.

(Va urma.)

DISCURSUL

DOMNULUI

THEODOR ROSETTI**ASUPRA RESCOALEI TERANILOR**

(Sedința Camerei de la 24 Noembrie.)

D. presedinte al consiliului, Th. Rosetti: D-ilor deputați, mi veți permite a fi foarte scurt în răspunsul pe care l'voiu da la interpelarea d-lui Nădejde, și aceasta pentru cuvântul că s'a făcut atâta discuțiune, în cât cred că acum ar trebui să fim cam economi cu timpul d-voastre și al nostru, și pentru că onor. d. Dobrescu, care a vorbit în urmă, mi a ușurat întru ceva sarcina...

D. I. Nădejde: Noi nu suntem solidari cu d-sa.

D. presedinte al consiliului, Th. Rosetti: D. Dobrescu mi-a asurat întru ceva sarcina, indicând Camerei căle-va din cauzele rescoalei, pe cari d. Nădejde ne a cerut să le indicăm. Dar sunt siliți cu toate acestea să răspund la punctul d'înteu al d-lui interpelator: care sunt cauzele mișcării țăranilor?

D-ilor, afară de cauzele mai adânci și mai depărtate, oare cum istorice ale acestei mișcări și ale întregii stări de lucruri din țara noastră, asupra cărora, dacă am voi să ne întindem, am avea să vorbim opt zile și poate că tot nu am ajunge la veri-o înțelegere între noi, în de afară de aceste considerațiuni generale, trebuie să semnalăm între cauzele mai apropiate ale ultimelor turburări, unele pe cari onor. d. Nădejde nu le-a indicat, și în privința cărora d-sa întreba de una zi pe banca ministerială, să'i spună dacă este sau nu acord între vederile noastre asupra acestor cauze și vederile d-sale. Putea onor. d. Nădejde să se aștepte de la început la acest răspuns ca modul nostru de a cugeta, vederile noastre asupra acestei cestiuni sunt atât de diametral opuse vederilor d-sale în unele puncturi din cele mai de competență, în cât o înțelegere, o concordanță între d-sa și noi, nu credem a fi de loc admisibilă.

D-ilor deputați, cauzele turburărilor pe cari am avut a le deplânge și a le reprimă în primăvara acestui an, sunt, precum am avut onoarea a vă spune, multiple; ele sunt de o îndoită ordine, dupe părerea noastră, sunt de o ordine administrativă și legislativă în același timp, și de o ordine economică.

Relativ la ordinea administrativă-legislativă, să'mi dați voce să fac foarte pe

scurt istoricul măsurilor luate de la un timp încoace în privința acestei cestiuni, pentru că, în parte, cred că agitațiunea spiritelor, care s'a manifestat prin ultimele mișcări produse în unele județe, este datorită confuziei introduse în capul oamenilor prin o greșită legislațiune, care a voit să reguleze această delicată cestiune a împroprietăririi țăranilor.

Știu, în adevăr, d-ilor că la 1864, când s'a votat legea rurală, s'a stabilit un principiu fundamental prin acea lege; acel principiu era, nu ca să de locuitorilor sătenii o proprietate nouă, ci că li se recunoaște o proprietate pe care *ab-antiquo* au avut-o, și ceea ce răscumpărau țăranii la 1864 nu era pământul luat de la proprietarii moșiei și trecut în proprietatea lor, ci era numai degrevarea muncii seculare pe care o făceau țăranii, sub nume de claca, dupe vechile așezăminte ale țării. (Aplause).

Dar legiuitorul din 1864, îngrijat și zelos de a prevedea și pentru viitor buna stare a populațiunii noastre rurale, s'a gândit și la o parte de țărani cari, dupe principiile puse de densul în legea din 1864, nu beneficiau de acea lege, sau cari, din alte diferite împrejurări, n'ar fi putut să n'ar fi voit să ia pământ pe moșiile unde se împroprietăriseră cel cari primiseră pământul în 1864.

De aceea s'a pus dispozițiunea de la art. 5 și 6 din legea rurală, care zice ca se deschide o perspectivă de a fi împroprietăriți țăranii pe moșiile Statului, perspectivă care de altminteri nu era de cât enunțată și întru nimic fixată și regulamentată prin legea rurală; urma a se face înteu un fel de statistică prin așa numita *tabela litera b*, pentru ca legiuitorul să și poată da compt de numărul și de împrejurările în cari se afla acea parte a populațiunii, care ar fi avut să intra în prevederile acestor două articole, pentru ca în urmă să se știe de administrațiune ce măsură să se ia în privința vnzării acelor bunuri ale Statului.

Nu s'a făcut însă această lucrare așa precum o cerea legiuitorul, și, cu toate că se înscrisese în tabela litera b, în anul 1864 și 1865, un număr oare-care de însurații sau alți țărani, cari intrau în categoria acelei dispozițiuni a legii, nu s'a făcut nimic în privința lor până în 1878.

Să vedem acum dacă în 1878 s'a aplicat în spiritul și în esența ei legea din 1864, și cum s'a procedat.

Dupe legea din 1864, avea dreptul de a fi înscrisi în tabela litera b însurații cari în acel an ar fi fost să facă clacă, dacă n'ar fi intervenit legea rurală, adică o categorie de oameni care, dupe vechile așezăminte, ar fi fost, de nu intervenea legea rurală, puși în pozițiune de a primi pământ de hrana de la proprietarii moșiilor. Nu s'a făcut însă așa la 1878, când s'a făcut o nouă împroprietărire, fiind că nu s'a ținut compt de această clasă a însurațiilor de la 1864.

Pe lângă că s'au introdus și alte clase de însurații sau de țărani, s'au făcut să beneficieze de dispozițiunile acestui regulament, căci prin regulamentul s'a făcut atunci treaba, persoane cari nu intrau de loc în categoria legii rurale, persoane cari nu erau și nu fuseseră nicicic dat țăranii, și, ca o ilustrațiune, d-ilor, pot să vă spun un cas. Eu eram pe atunci la Curtea de casațiune și știu că doul din aproziil acelei Curți au fost împroprietăriți în coastele Bucureștilor. (Riset).

O voce: În alte părți s'au împroprietărit și copiii de doul an.

D. presedinte al consiliului, Th. Rosetti: Tot ast fel și în alte puncte ale țării s'au împroprietărit mahalale întregi din oare cari orașe, dându-se pământ la o populațiune care, ori cât de interesantă ar fi, nu putea fi considerată ca intrând în vederile legii rurale, și ast fel s'a întemplat camulți din cel cari ar fi fost în drept să fie împroprietăriți au ramas pe din afară, pentru că alții au luat locul lor.

Acest mod de aplicare a legii a cauzat o adâncă nemulțumire și decepțiune în toată țara. Dar, pe lângă această greșală, care era o greșală oare cum tehnica și de execuțiune, a venit să se adauge și o greșală de principiu, care a contribuit mai mult la perturbațiunea spiritelor și la confuziunea ale cărei triste rezultate le-am văzut cu toți astă primăvară. Și iată cum, d-ilor: care era pozițiunea Statului voind a aplica art. 5 și 6 din legea rurală? Era legat de vre-o dispozițiune a acestei legi în ceea ce privește concessiunile? Nu, pentru că acolo nu se arată de cât un principiu pentru viitor, fără nicio regulare, care erau relațiunile ce se creau din nou sau cari existau deja între Stat ca proprietar de moșii, care pune în vnzare sau aliena o parte din domeniul său la

țăranii care nu erau de pe acele moșii, și între acești țărani? Erau cele din legea rurală sau nu? Evident că nu. Dacă dar, între proprietarii și foștii clacăși la 1864 era un fel de deosebire în stăpânirea pământului și în răscumpărarea clăcei și a muncii, de ceea-ce era pe moșiile Statului, a fost, prin urmare, o greșală radicală și de principiu de a aplica dispozițiunile prevăzute în legea rurală la această nouă ordine de idei, pentru că aceasta era un mijloc, poate inconștient, de a aduce o perturbațiune în capul oamenilor asupra drepturilor lor, lăsând a se crede că este un drept absolut al fie-cărui numai pentru că este țăran, de a fi împroprietărit în condițiunile legii rurale, de oare-ce d-voastre știți că legea rurală la 1864 s'a aplicat o-dată pentru tot d'a-una, producându și efectul ei.

Dar, d-ilor, aceasta n'a fost de ajuns. După ce s'a făcut cum s'a făcut acea împărțire de pământ la 1878 și s'a creat un număr oare-care de comune nou, alta greșală a fost adăugată la cea vechie. Starea de nemulțumire creată prin modul puțin corect, prin graba, prin ne chibzuința cu care se făcuse împărțirea din 1878 mergând din zi în zi crescând și dând loc la diverse reclamațiuni, guvernul s'a preocupat de această stare de lucruri, și crezând necesar de a reveni asupra lucrării din 1878 pentru a îndrepta întru ce-va erorile de atunci, mijlocul pe care l'a găsit practic și eficient în această privință a fost următorul: s'au însărcinat comisiunile permanente de revisuire stabilite de legea financiară pentru revisuirea rolurilor de impozite fonciare, cari fac daadoe sau scaderi din trei în trei luni de zile, s'au însărcinat aceste comisiuni să revisuiească și operațiunile făcute la 1878. Dar aceste comisiuni, după modul și după scopul în care erau instituite, dupe personalul care le compunea și după atâtea și atâtea împrejurări, nu erau organe destul de serioase, destul de sigure și de apte pentru o operațiune așa de delicată. Și s'a întemplat atunci acel fapt străniu, că o mare parte din cei împroprietăriți la 1878 au fost mutați și răsmutați din 3 în 3 luni de zile din proprietățile lor, ast-fel că oamenii cari plățiseră în curs de trei, patru ani pământul lor, erau luați și dați afară, ca să se pună alții în acele locuri, rămânând apoi ca și aceștia din urmă să fie iarăși dați afară, pentru a li se substitui și lor alții, în cât ajunsesse o deplăbilă perturbațiune între acești mici proprietari. (Aplause).

Atunci, d-ilor, ca un suprem remediu la această incurcătură, a intervenit, din inițiativa parlamentară, un proiect de lege la 1887, anul trecut, prin care se zicea că locurile așa împărțite în 1878 și toate lucrările comisiunilor de atunci, se fie supuse unei revisuiri generale în fața unei comisiuni ad-hoc, prevăzută prin acea lege, comisiune care se fie instituită în fie care județ; se mai zicea în acea lege de la 1887, că acele comisiuni au să procedă în modul următor: adică, cercetând cas cu cas și din sat în sat aplicarea făcută legii din 1878 la fața locului, să elimineze pe toți acei cari, fără drept, ar fi fost împroprietăriți la 1878, iar țăranșurile, ast-fel devenite libere, se fie întrebuiințe pentru a îndestula reclamațiunile de care nu se ținuse seamă cu ocaziunea aplicării legii din 1878.

Cu toate acestea, fiind că trecuse un timp cam lung de la 1878 până la 1887, adică nouă ani, și fiind că legiuitorul de la 1887 i s'a părut lucru greoi, inechitabil sau imprudent de a scoate de pe pământurile lor oameni cari, cu drept sau fără drept, au fost de atâta timp împroprietăriți, și ale căror titluri emanau de la Stat, și prin armare nu puteau fi ei răspunzători de neregalitățile urmate la ministerul domeniilor, s'a pus un temperament la această dispozițiune, s'a făcut o excepțiune pentru acei împroprietăriți la 1878, cari ar fi apucat să se dăscăsc, să facă case, sau s'ar fi gășind cultivând ei singuri pământul, așa în cât măsura aceasta nu lovia de cât pe câț-va speculanți de țăranșuri, împroprietăriți pe nedrept, cari nu cultivau ei singuri pământul, ci l'arendau adevăraților cultivatori.

Redus la așa proporțiuni, numărul loturilor, cari deveneau disponibile pentru îndestularea celor nedreptațiți la 1878, rămăne foarte mic, ilustru, abia câte-va sute de pogoane într'un județ întreg, pe când reclamațiunile erau foarte numeroase. Ast-fel dar, fiind că nu se deschișese nici o altă cale pentru satisfacerea trebuințelor, cerințelor, dorurilor și apetiturilor fondate ori nefundate, cari se descheptaseră în cursul tuturor acestor ani, era materialmente imposibil a aplica cu succes acea lege de la 1887.

Dar afară de aceasta, legea de la 1887 a mai comis greșala de a nu specifica cine sunt acei cu drepturi de a reclama;

căci prin un anume articol zice: că orice român, ori-ce om care se crede în drept a avea pământ, să reclame într'un termen fatal de șase luni.

Un asemenea text de lege era neapărat de natură a surescita încă și mai mult, nu numai dorințele fondate, dar încă și apetitele nefondate a le acelor cari țineau a avea o bucăciă de pământ și de îndată au năvălit o sumă de cereri la ministerul domeniilor.

Afară de acestea, mai este încă și o a treia cauză care a făcut aplicațiunea acestei legi imposibilă; aceasta este că membrii comisiunii prevăzute de această lege aveau o ziornă de câte 20 lei pe zi, și fiind că comisiunea se compunea din 5 membri, costa câte o 100 de franci pe zi de județ, ast-fel că, pentru 30 de județe trebuiau 3000 franci, de oare-ce aceste comisiuni avea să lucreze cel puțin 100 de zile spre a putea termina operațiunile cari erau date în sarcina lor. Dar pentru aceste cheltueli nu s'a prevăzută nicio credit. În lege se zice: că cheltuelile întreținerii acestor comisiuni se vor acoperi din excedentul ce va lăsa casa de lichidare a obligațiunilor rurale, dar acest excedent nu exista, din contra, s'a gășit un deficit, așa în cât adresându-se ministerul domeniilor la ministerul de finanțe pentru a ști care este suma disponibilă a acelei case de lichidare, a aflat că este zero. Așa dar, nu s'a aplicat și nu se putea aplica legea de la 1887.

Este evident, d-ilor, că această stare de lucruri, acest șir de promisiuni reiterate și nelucluate nu era de natură a liniști spiritele în țară. Dar a mai intervenit pe lângă toate aceste o serie de cauze cari și acestea nu puțin au contribuit la neliniștea populațiunii rurale, și aceste cauze erau următoarele:

S'a făcut, nu'mi aduc aminte când, o lege pentru vnzarea bunurilor Statului în loturi mici. Nu intru în amănutele acestei legi; dar știu că s'a întemplat adesea-ori, ca o moșie pe care o cerea un număr oare-care de țărani a li se vinde în loturi mici, moșie care deja era parcalată și gata de pus în vnzare în loturi, se fie dupe cererea cutărei și cutărei persoane, sustrasă de la destinațiunea ei și vindută în bloc acelei persoane. Neapărat că omul care vnzuse înaintea ochilor lui această dorință aproape realizată, când a văzut că de o dată și cu totul pe neașteptate i scăpă bucăciă din mână, a fost foarte mâhnit.

S'a mai întemplat încă și alt ce-va: s'a pus în vnzare în loturi mici niște moșii cari, dupe contractele de arendare, nu puteau să fie vindute de cât dupe un număr oare-care de ani. După ce aceste moșii au fost parcelate, scoase în vnzare și adjudicate definitiv asupra țăranilor, dupe ce cumpărătorii au depus cea de'înteu zecime a prețului total, a venit arendașul sau alt cine-va la minister să spună că acea moșie nu se poate vinde, și că, de se vinde, Statul va fi expus la un proces. Atunci vnzarea nu s'a mai realizat, cumpărătorii nu au fost puși în posesiune, însă li s'a zis: vnzarea rămăne bună, banii rămăne bine luați, și voi nu veți deveni proprietari ai moșiei de cât la expirarea termenului contractului, iar până atunci nu aveți de cât să vă puneți la cale cum veți putea cu arendașul. Aceasta a fost încă una din cauzele de nemulțumire în populațiunea rurală.

Acum, d-ilor, vin la partea a doua și la răspunsul ce trebuie să dau d-lui Nădejde în privința crâncenei lupte politice ce a urmat în stinul societății noastre, și care fără multă cumpăneală s'a dat drept cauză acelor nemulțumiri și de unit și de alții în pasiunile lor, ațându-se spiritele populațiunilor rurale cu aceste cestiuni care s'au întrebuiințat ca o armă electorală.

Este trist, d-ilor, ca noi, în divisiunile și certele noastre politice, noi clasa dirigenta, care trebuie să avem conștiința acelor noastre și să ne dăm bine seamă de consecințele lor, mergem uneori până a apela la elementele cele mai pasionate ale popoului, invocând apetite și revendicațiuni care în asemenea împrejurări iau proporțiuni cele mai exagerate, fără să considerăm că prin aceasta cream o stare de lucruri de care avem să fim cu toți loviți, și a cărei cea mai grea răspundere morală noi trebuie s'o purtăm. (Aplause).

(Sfârșitul pe mâine)

INFORMAȚIUNI

Eri s'a făcut la Brlad alegerea colegiului înteu pentru consiliul comunal din acel oraș.

Lista conservatoare a triumfat n-contrast lista liberală, având în cap pe d. deputat Nicorescu.

Lista conservatoare e compusă din următoarele persoane: dd. Vergolice Ion, Buzdugan St., Coroiu Gheorghe, Sturdicu Stefan, Miticiu Gheorghe, Slobozianu V. Constantin, Pa-naite P. Neacșu, și Nicu Lazăr.

D. G. D. Velicoff din Brăila ne trimite o scrisoare, prin care nimicește născocirile foilor colectiviste ou famosul *apel către Bulgari*, ce n'a existat nicicic data de cât în închipuirea bolnavă a unui ziar brăilean, și dupe care organele colectiviste s'au grăbit a aduce cele mai sfurțate calomnii guvernului pentru că tolerează agitațiuni bulgarorusești în țară.

Astăzi lipsindu-ne spațiul, vom publica mâine scrisoarea d-lui Velicoff.

D. Christofi Zerlendi, senator și consilier comunal a dat pentru participarea României la expozițiunea universală din Paris suma de zece mii lei.

Suntem siguri că ziarele colectiviste care au calomniat atât de mult pe d. Zerlendi se vor feri de a comenta acest act de generositate.

Recursul căpitanului Stănculescu, în contra sentinței consiliului de resbel, a fost sorocit ca să fie judecat de către consiliul de revisie în ziua de 10 Decembrie.

De câte-va zile ziarul «Resboiul» trecut sub direcțiunea unui colectiv-ist, fost inginer și *depărtat* din funcțiunea pe care o ocupa în Dobrogea, de către prefectul Constanței, d. Barozzi, pentru mai multe motive, crede ca atacându-ne așa cum o face în fie-care zi, ne vom supăra și vom răspunde.

Noul director al ziarului colectiv-ist «Resboiul» (se nu se confunde cu «Resboiul-Vechiu») se înșală cînd crede că ne vom ocupa vre o dată de elucbrațiunile și stupiditățile sale.

Unul din conștrații din capitală a dat știrea, că Sf. Sinod va avea a se pronunța asupra veleităților de candidatură la Senat ale Arhiereului Calistrat Bărlădeanu.

Credem a ști, că această veste este cel puțin prematură, întru cât după cum a zis d. Al. Lahovari, ministru domeniilor în Senat, nu se poate opti nimeni a candida.

De va isburi însă părintele Calistrat a se alege, Episcopatul, ce face parte integrantă din Senat, va cere pur și simplu invalidarea, pentru motive foarte puternice de incompatibilitate, rămăind negreșit apoi, după consumarea faptului, ca Sf. Sinod să se pronunțe asupra înfringerii disciplinei canonice, de care prelatul în cestiune se va face vinovat, prin neascotita sa *uneltire* în popoul unei Eparhii ce nu i aparține, fapt caracterizat în așezămintele constituției apostolice și pedepsit cu asprime de Sf. Canoane.

D. Lascar Catargiu, presedintele Camerei, a sosit azi dimineața din Galați, împreună cu soția sa.

D. Niger Rădulescu, a intentat o acțiune judecatorească, d-lui Weiss proprietar ziarului *Resboiul* prin care cere de la acesta să-i restituie suma de 6,000 lei, pe care i le-a plătit ca arenda anuală al acestui ziar.

Afacerea va veni probabil înaintea tribunalei civile-corecționale, fiind că d. Niger Rădulescu pretinde că a fost înșelat de către d. Weiss.

D. General Victor Crețeanu, inspectorul general al cavaleriei, a fost decorat de d. Presedinte al Republicii Franceze cu crucea de comandor al Legiunii de Onoare.

D. general Angheliescu va fi apărat dinaintea Curții de Casație de către d-ni avocați Daneilescu și Orbescu.

Grație măsurilor energice luate de d. colonel Algiu, toate tripourile cunoscutte și unde se petreceau lucrurile adevărat scandaloase au fost închise, și proprietarii acestor case au fost deferiți tribunalelor corecționale.

D. Theodor Rosetti, presedintele consiliului de ministri, a lucrat azi cu M. S. Regele.

O foarte bună măsură luată de d. general Manu:

Nicicic mutare de ofițeri nu se va face dintr'o garnisonă în alta, de cât pentru casuri bine determinate printr'un raport.

Ne pare bine că guvernul dupe ce hotărâse a nu acorda autorizațiunea pentru loteria expozițiunii, s'a decis în fine, a încuviința această autorizațiune.

Această dispozițiune nu va impe-

